

Web Exhibition – ATLASES: Poetics, Politics, and Performance

ATLASES: Poetics, Politics, and Performance is a web exhibition of atlases from the Special Collections and School of Geographical Sciences of the University of Bristol (<http://uobatlases.net/>). It includes atlases produced between 1570 to approximately 1970.

The exhibition consists of four thematic parts. Renaissance Theatres contains famous and less famous atlases produced between the end of the 16th century to the middle of the 17th century, such as atlases by Ortelius (1574), Camden (1610), Speed (1611) and four atlas tomes by Blaeu (1645). Rhetoric of Truth contains geological and archaeological atlases from the 18th and the beginning of the 19th century. However, Rhetoric of Truth is not only limited to renaissance, but it also

encompasses first computer generated atlases, e.g. Atlas of Breeding Birds in England and Ireland (1976) and others. The Colonial Gaze focuses on atlases applied in colonial projects and land exploitation in Africa and the Caribbean Islands, as well as in circulation of race theories in Europe and North America at the end of the 19th century. The last part, National Identities and Conflict explores the role of atlas as a powerful instrument for visualizing conflicts and shaping territorial-political ideas in the 20th century.

Source: Mapping Sciences Institute, Australia – Cartography June 2013. <http://www.mappingsciences.org.au/ecarto/ecarto-archive>

Nedjeljko Frančula ■

Croatia and Europe: A Journey through Historical Maps

Museums, galleries, archives and other cultural institutions were invited to organize open days and invite citizens, visitors and tourists to visit them by the Ministry of Culture of the Republic of Croatia on the occasion of Croatia becoming a member of the European Union. The suggestion was to enable free access to existing or special programs, cultural events and celebrations. The Croatian State Archives responded and organized the exhibition Croatia and Europe: A Journey through Historical Maps, which could be seen in

the atrium of the Croatian State Archives (CSA) from July 1 to 31, 2013. The exhibition featured the most valuable and attractive maps preserved in the Map Collection of CSA, which encompassed the period from the middle of the 16th century to the beginning of the 20th century.

The goal of the exhibition was to present manuscript and printed maps, as well as thematic map facsimiles by various cartographers, whose maps represented Europe and Croatia more or less accurately, with regard to existing

cartographic knowledge, knowledge of represented areas, maps' purpose and circumstances they were produced in. There were charts, general and historical maps of Europe and Croatian lands, as well as demarcation maps through various periods. A total of 36 manuscript and copper-engraved maps were exhibited.

The exhibition was conceived in several parts: Europe (charts, general and historical maps), Europe (thematic illustrated maps), Croatian lands (general and historical maps) and Croatian

Izložba na mreži – ATLASES: Poetics, Politics, and Performance

ATLASES: Poetics, Politics, and Performance je izložba na mreži atlasa iz Specijalne zbirke i Škole geografskih znanosti (Special Collections and School of Geographical Sciences) Sveučilišta u Bristolu (<http://uobatlasen.net/>). Uključeni su atlas od 1570. do približno 1970. godine.

Izložba obuhvaća četiri tematske cjeline. Renaissance Theatres sadrži slavne i manje poznate atlase od kraja 16. do sredine 17. stoljeća, među ostalim, Orteliusov atlas iz 1574., Camdenov iz 1610., Speedov iz 1611. i četiri toma Blaeuova atlasa iz 1645. Rhetoric of Truth sadrži geološke i arheološke atlase iz 18. i početka 19. stoljeća. Međutim, cjelina Rhetoric of Truth nije ograničena samo na stoljeća prosvjetiteljstva već prožima i prve računalno

generirane atlase poput npr. Atlas of Breeding Birds in England and Ireland (1976) i neke druge. Treća cjelina The Colonial Gaze fokusirana je na atlase koji su primjenjivani u provedbi kolonijalnih projekata i eksploataciji zemljišta u Africi i na Karibima, ali i cirkulaciji rasnih teorija krajem 19. stoljeća u Europi i Sjevernoj Americi. Posljednji dio National Identities and Conflict istražuje ulogu atlasa kao moćnog instrumenta za vizualizaciju sukoba i oblikovanje teritorijalno-političkih ideja u 20. stoljeću.

Izvor: Mapping Sciences Institute, Australia – Cartography June 2013. <http://www.mappingsciences.org.au/ecarto/ecarto-archiv>

Nedjeljko Frančula ■

Hrvatska i Europa: putovanje kroz povijesne karte

Na preporuku Ministarstva kulture Republike Hrvatske, a povodom pridruživanja Hrvatske Europskoj Uniji, muzeji, galerije, arhivi i druge kulturne ustanove bile su pozvane da simboličnom gestom i "otvorenim vratima" pozovu sugrađane, posjetitelje i turiste u matičnom gradu da posjete neku od kulturnih ustanova. Preporuka je bila da se sukladno mogućnostima omogućiti besplatan ulaz posjetiteljima na već postojeće ili posebno pripremljene programe, kulturne događaje i svečanosti. Hrvatski državni arhiv odazvao se

tom pozivu i organizirana je prigodna izložba "Hrvatska i Europa: putovanje kroz povijesne karte" koja se mogla razgledati u auli Hrvatskoga državnog arhiva (HDA) od 1. do 31. srpnja 2013. Na izložbi su prikazane najvrjednije i najatraktivnije karte koje se čuvaju u Kartografskoj zbirci HDA, a koje su obuhvatile razdoblje od sredine 16. do početka 20. stoljeća.

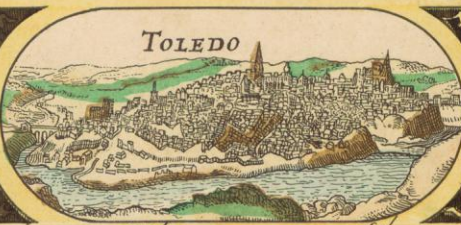
Cilj izložbe bio je posjetiteljima prezentirati rukopisne i tiskane karte, te faksimile tematskih karata različitih kartografa čije su karte pružale više ili

manje točne kartografske prikaze Europe, odnosno hrvatskih zemalja u povijesnom kontekstu, uzimajući u obzir tadašnje kartografsko znanje, poznavanje prostora koji se prikazivao, svrhu i okolnosti nastajanja karata. Pripremljene su pomorske, opće i povijesne karte Europe i hrvatskih zemalja, te karte razgraničenja kroz različita vremenska razdoblja. Bilo je izloženo 36 rukopisnih i bakroreznih karata.

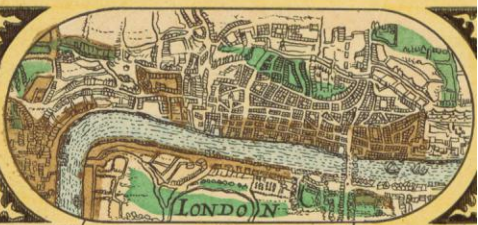
Izložba je bila koncipirana u nekoliko tematskih cjelina: Europa (pomorske, opće i povijesne karte), Europa

LISBONA

TOLEDO

LONDON

ANGLI.

340

350

360

10

20

30

40

GALLI.

BELGI.

CAS TILIANI.

VENETIANI

OCCIDENTALIS

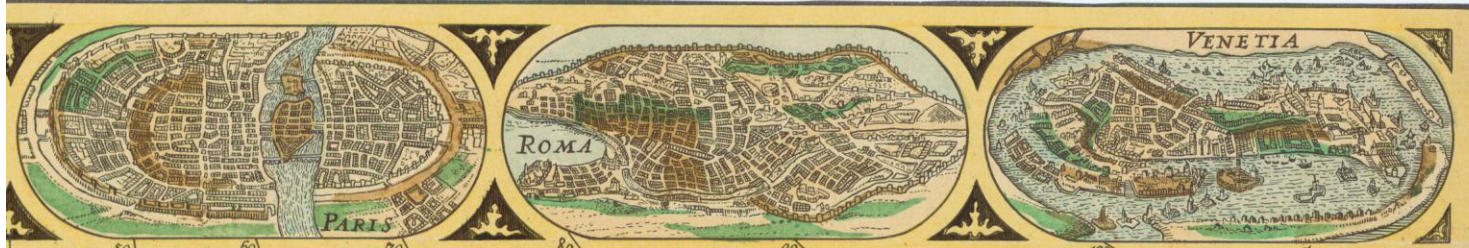
OCEANUS

MARE ATLANTICUM

MARE BARBARICUM

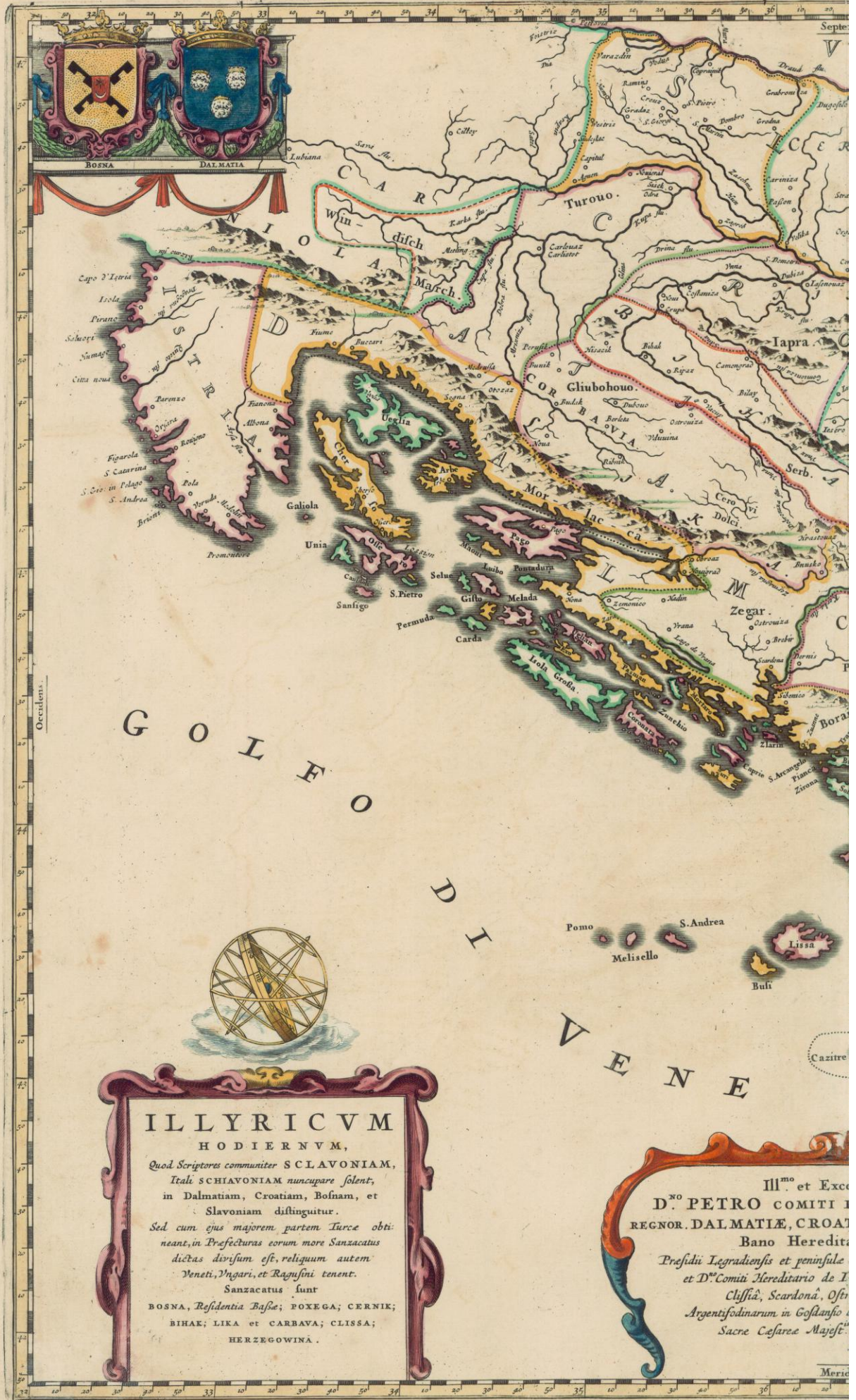
AFRICA

Nova Europa descriptio, Joannes Janssonius, 1637, coloured engraving (sign. HR-HDA-902, Map Collection, F1.187)

Nova Europa descriptio, Joannes Ianssonius, 1637, kolorirani bakrorez (sign. HR-HDA-902, Kartografska zbirka, E.I.87)

Illyricum hodiernum, Quod Scriptores communiter Sclavoniam, Itali Schiavoniam nuncupare solent, in Dalmatiam, Croatiam, Bosnam, et Slavoniam distinguitur; Ivan Lučić / Johannes Lucius, Johannes Blaeu, 1653, partially coloured engraving (sign. HR-HDA-902, E.XI.64)

M A R J S A. D

**Mappa Generalis
Regni Croatiae Totius;**

*Limitibus suis antiquis,
videlicet a Ludovici Regis Hungariae Diplomatis,
comprobatis determinati.*

*In Mappa isthac, PERIODI III., juxta Tabulam Synopticam, huc spectantem, ex
presca cernuntur, ita ut Confinitia Caesarea, colore luteo; Turcica, rubro; Veneta,
Ceruleo, denotentur.*

*Notandum: Periodi I. divisiones, sive Comitatus, quum sint obscuriores, per
citas suas Limitationes non habet, sed loca illorum saltem indeterminatè exhibentur.
Periodi II. Croatiae, Caesareae, limites, numeri 1.1.1. monstrant; Turcicae,
2.2.2.; quae divisa, in IV. Sangiacatus, punctis.....circumscriptos; Venetae
tandem, 3.3.3.*

*Confinitia deniq. PERIODI III., sive per novissimam Faciem Carlogrizens. statuta
suis Coloribus, et Numeris 4.4.4., evidentissimè omnium expressa, conspiciuntur.*

*Divisio illa Naturalis Quadruplex, quam Tabula Synoptica exhibet, ad evi-
tandam Confusionem, et quum ex se, cuiquam facile pateat, studio heic non est adhibi-
pta.*

5. 10. 15. Horar. .

S C I A

Mappa generalis Regni Croatiae totius limitibus suis antiquis, videlicet a Ludovici Regis Hungariae Diplomatis comprobatis determinati, Pavao Ritter Vitezović, 1699, coloured manuscript (sign. HR-HDA-902, D.I.60)

Mappa generalis Regni Croatiae totius limitibus suis antiquis, videlicet a Ludovici Regis Hungarie Diplomatibus comprobatis determinati, Pavao Ritter Vitezović, 1699, rukopis u boji (sign. HR-HDA-902, D.I.60)

Pannoniae et Illyrici veteris tabula, A. Ortelius, 297, (tiskak 1597.), kolorirani bakrorez (sign. HR-HDA-902, Kartografska zbirka, A.II.1)

Croatiae, & circumiacentiu Regionu versus Turcam nova delineatio, Cornelis de Jode, 1593, bakrorez (HR-HDA-902, E.I.279)
 Croatiae, & circumiacentiu Regionu versus Turcam nova delineatio, Cornelis de Jode, 1593, engraving (sign. HR-HDA-902, E.I.279)

(tematski ilustrirane karte), Hrvatske zemlje (opće i povijesne karte) i Hrvatske zemlje (karte razgraničenja). U prvoj cjelini predstavljene su karte iz portulanskog atlasa Diega Homena i faksimil iz portulanskog atlasa Battista Agnesea te nekoliko općih karata, ratna i politička karta Europe (Domenico Zeno, Giovanni Francesco Camocio, Nicolas Sanson, Johann Baptist Homann, L. Berthe). U drugoj cjelini Europa (tematski ilustrirane karte) predstavljene su dvije karte: ilustrirana karta Europe iz 1637. godine (Joannes Janssonius) s bogatim ilustracijama gradova i nošnji, te humoristična karta Europe iz 1914. godine (Karl Lehmann-Dumont)

s prikazom tada šest glavnih snaga (Njemačka, Italija, Austro-Ugarska, Rusija, Engleska i Francuska) koje su predstavljene kroz izraze lica na satiričan način. U trećoj cjelini (Hrvatske zemlje – povijesne i opće karte) dan je pregled povijesnih i općih karata Pannonije i Ilirika, Hrvatske, Slavonije, Istre i Dalmacije kroz razdoblje od 1590. do 1803. godine. Upravo u kontekstu prigode pridruživanja Hrvatske Europskoj Uniji, kada se mijenjaju, odnosno proširuju granice Europske Unije, posljednjom cjelinom Hrvatske zemlje (karte razgraničenja) među ostalim se željelo široj javnosti prezentirati i karte razgraničenja hrvatskih zemalja u ne tako

davnoj prošlosti obilježavanjem nekoliko ključnih povijesnih događaja koji su pratili promjene ne samo granica hrvatskih zemalja u povijesnom kontekstu, nego i šire: razgraničenja Mletačke Republike, Habsburške Monarhije i Turskog Carstva (prikaz Hrvatske u najmanjem opsegu, mir u Srijemskim Karlovcima 1699, Požarevački mir 1718, Svištovski mir 1791). Ta će izložba uskoro biti objavljena i kao virtualna izložba na web.stranici Hrvatskoga državnog arhiva (www.arhiv.hr).

Mirjana Jurić ■